

Sambata Sfantului Teodor sau a colivelor

Prima sambata din [Postul Sfințelor Pasti](#) este cunoscută sub denumirea de Sambata colivelor sau Sambata Sfantului Teodor Tiron. Cu această zi încep pomenirile celor trecuți în lumea vesniciei. Aceste pomeniri se vor face în fiecare sambata din Postul Sfințelor Pasti, până în sambata Floriilor.

Sambata Sfantului Teodor sau a colivelor

Praznicul Sfantului Mucenic [Teodor Tiron](#) este, după Karabinov, cea mai veche sărbătoare fixă deplasată în ciclul liturgic mobil. Marea popularitate a acestui sfânt, al cărui sanctuar din Euhaita atragea multimele, a făcut ca pomenirea lui să fie transferată în prima sambata a Postului Mare, după cum atestă Typikon-ul Marii Biserici.

Nu este însă vorba doar de un transfer al sărbătoririi praznuite de Triod. Căci, în timp ce Typikon-ul Marii Biserici nu indică decât sinaxa mucenicilor, [Triodul](#) comemorează în această zi mai precis minunea colivelor, a cărei narațiune e atribuită patriarhului Nectarie al Constantinopolului (sfârșitul secolului IV).

În timpul domniei tiranice a împăratului Iulian Apostatul, acesta a poruncit să se stropască cu sângele animalelor sacrificate idolilor toate produsele vândute pe piața cetății imperiale, pentru a întina astfel prima săptămână din Postul Mare al creștinilor. Dar mucenicul Teodor s-a arătat în vis arhiepiscopului de atunci, Eudoxie (360-369), descoperindu-i planul lui Iulian și sfătuindu-l să fiarbă graunte de grau (kolva) și să le distribuie locuitorilor Constantinopolului pentru ca aceștia să nu meargă să cumpere de la piața.

Fiind astfel izbăviți de întinaciunea idolatriei grație acestui mucenic surpator al idolilor, arhiepiscopul a poruncit credincioșilor să serbeze în fiecare an, la încheierea primei săptămâni a Postului Mare, un praznic care să comemoreze acest eveniment. Această prima sambata e, asadar, ocazia unei duble bucurii: încheierea primei perioade a postului și praznuirea mucenicului.

"Să ne odihnim în sambata de astăzi, oamenilor, încetând ostenelele cele de ieri, pentru Cel ce a binecuvântat această zi cu odihna și cu praznuirea cea de acum a mucenicului".

Praznicul mucenicului e dublu și el, pentru că în el ne bucurăm atât de minunea colivelor, cât și de nevointele mucenicești ale Sfantului Teodor. De aceea, slujba zilei nu are "Aliluia" pentru adormiți, ca în celelalte sambete, ci "Dumnezeu este Domnul". Imnologia cuprinde piese rezervate laudei lui Teodor și altele închinată minunii colivelor. Lectura sinaxarului care relatează această minune e completată de cea a panegiricului Sfantului Teodor atribuit Sfantului Grigorie al Nyssei.

Comemorarea mucenicului Teodor Tiron într-o sambata în mod normal consacrată memoriei colective a sfinților și a martirilor apare, asadar, drept o specificare a acesteia, înscriindu-se ca un fel de concluzie a seriei celor trei sambete festive: Sambata Mortilor, Sambata Ascetilor și Sambata lui Teodor.

Pe de altă parte, cu excepția Sambetei Acatistului, celelalte sambete din Postul Mare nu vor

cuprinde comemorari deosebite, sarbatoarea [colivelor](#) ingaduind astfel evidentierea caracterului privilegiat al primei saptamani. La incheierea acesteia din urma, adunarea mucenicilor reprezentata de Sfantul Teodor se asociaza, asadar, prin rugaciunile si exemplele ei eforturilor intreprinse de credinciosi, pentru a-i ajuta pe calea ce le ramane de parcurs in saptamanile urmatoare.

"Postul cel curat si fara prihana la noi acum ajungand, a adus cu sine savarsire de minuni mucenicesi. Caci prin post ne curatim de intinaciunile si de necuratiile cele sufletesti iar prin dovezi si lupte vitejeste asupra patimilor ne imbarbatam. Pentru aceasta si cu darul sfintei postiri luminandu-ne si cu minunile mucenicului Teodor intarindu-ne in credinta intru Hristos, cerem de la El sa dea mantuire sufletelor noastre".

Ca si in Sambata Mortilor, dupa Vecernie (si Liturghia Darurilor mai inainte sfintite) de vineri se trece la Panihide si la binecuvantarea colivelor, dar aici semnificatia e putin diferita. E vorba mai putin de supravietuirea vechilor ospete funerare ale primilor crestini, cat de un oficiu festiv comemorand minunea colivelor si biruinta impotriva planului perfid al Iui Iulian Apostatul, gratie interventiei miraculoase a mucenicului Teodor.

Aceasta diferenta apare si in structura Panihidei: aceasta nu mai cuprinde Psalmul 90 si "Aliluia" ca la Panihida adormitorilor, ci Psalmul 142 si "Dumnezeu este Domnul" festiv, un canon al [Sfantului Ioan Damaschinul](#) la aceasta minune, binecuvantarea colivelor si apolisul [Liturghiei Darurilor mai inainte sfintite](#), la sfarsitul careia se reintra in procesiune in trapeza pentru prima masa oficiala a saptamanii.

Obiceiul lavrei [Sfantului Sava cel Sfantit](#) si al chinoviei Sfantului Eftimie era ca in cursul acestei mese sa se acorde o dispensa de vin si untdelemn intru cinstirea sfantului zilei, dar Typikon-ul tiparit precizeaza ca a fost desfiintat din pricina respectului datorat primei saptamani a Postului Mare.

Ieromonahul Makarios Simonopetritul

Triodul explicat : mistagogia timpului liturgic - Makarios Simonopetritul, Editura Deisis

Dragii mei, va astept pe toti sa ne rugam impreuna Sf Teodor pentru intarirea in credinta si mantuirea sufletelor noastre.

Doamne ajuta si sa ne vedem cu bine!

pr Laurentiu